

PLIN021 Sémantická analýza v praxi

OP VK Mezi bohemistikou a informatikou
www.projekt-inova.cz

Zuzana Nevěřilová
xpopelk@fi.muni.cz

Centrum zpracování přirozeného jazyka, B203
Fakulta informatiky, Masarykova univerzita

18. března 2013

Word Sense Disambiguation

úkolem WSD je zjistit, jaký význam (z inventáře významů) má slovo ve vstupním textu

ukázali jsme si dva reprezentanty metod pro WSD: Leskův algoritmus pracující se slovníkovými definicemi a příklady užití a Yarowského algoritmus strojového učení

Word Sense Disambiguation: slabiny

největší slabinou je inventář významů

proto existují jednak snahy vytvořit dobré inventáře, jednak snahy úplně se inventářím vyhnout (HyperLex, [Véronis, 2004])

WordNet jako inventář významů?

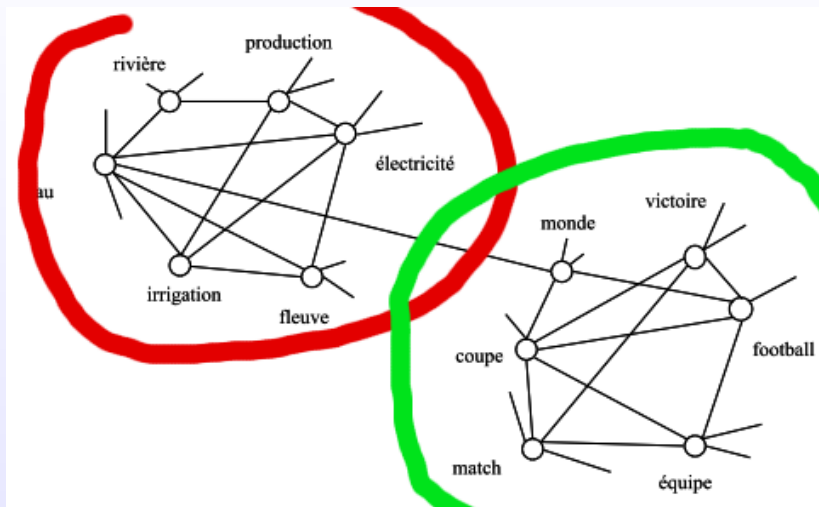
Princeton WordNet – ukázka

český WordNet – ukázka

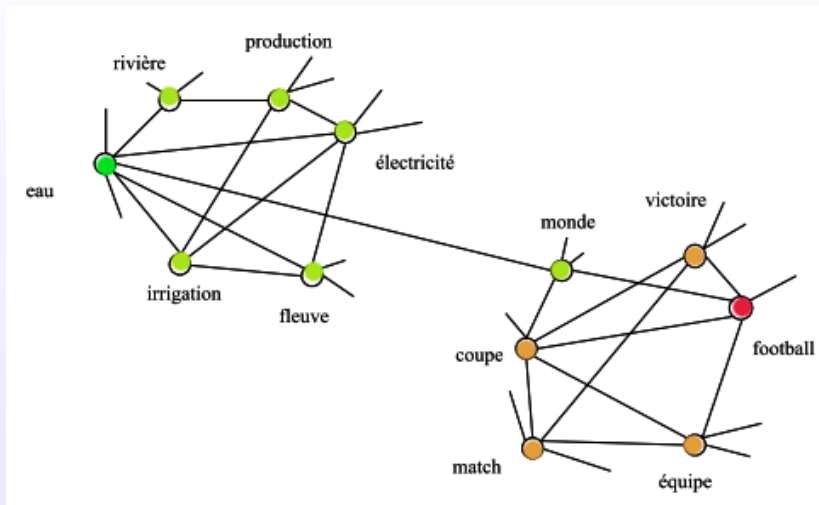
HyperLex, grafy

- „malé světy“ (Milgram, 1967)
- graf
- vážené hrany $A-B$:
 - $w = 0$, pokud se slova vyskytují vždy spolu
 - $w = 1$, pokud se nikdy spolu nevyskytují
 - $w_{AB} = 1 - \max[p(A|B), p(B|A)]$
- rozdělení grafu na podgrafy (NP-těžký problém)

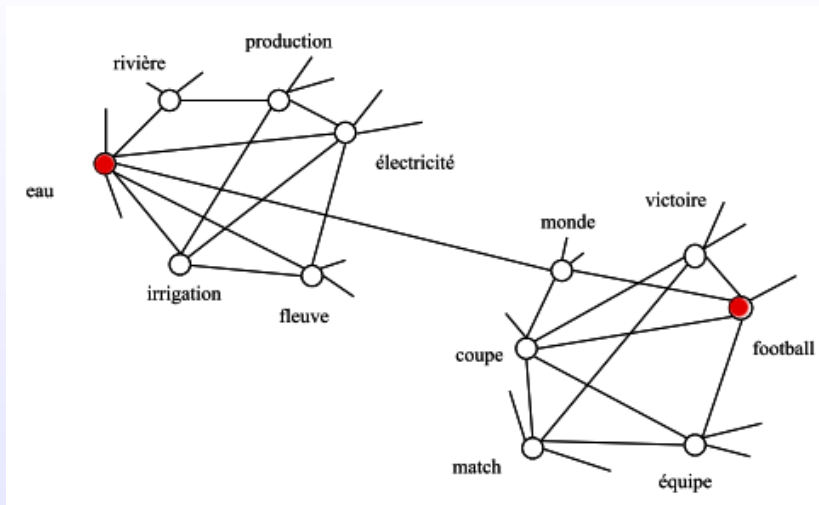
HyperLex: příklad „barrage“

HyperLex: nalezení kořenového uzlu

HyperLex: nalezení minimální kostry

Word Sense Disambiguation: shrnutí

- všechny algoritmy pro WSD pracují s kolokacemi
- všechny pracují s určitým oknem, ve kterém kolokace sledují

PLIN021 Sémantická analýza v praxi

└ Slabiny WSD

└ Word Sense Disambiguation: shrnutí

- všechny algoritmy pro WSD pracují s lokálními
- všechny pracují s určitým oknem, ve kterém hledají složitosti

Ono okno může zásadně ovlivňovat průběhy algoritmů. Není žádná „doporučená velikost“ okna. Hlavním důvodem je to, co možná tušíme: různá slova mají různý dopad na význam promluvy. Sledováním velikosti a kvality tohoto okna (tj. kontextu) se budeme zabývat o něco později, až budeme znát také přístupy z úplně opačného konce.

Word Sense Disambiguation: měření kvality

soutěž SENSEVAL (www.senseval.org)

- vyhodnocení systémů pro WSD
- od roku 1998 (Senseval-1, -2, -3, Semeval-2007, -2010)
- od Semeval-1 jsou úkoly různé (např. přiřazení emoce ke krátkému textu, detekce metonymie ...)
- čeština (zatím) chybí
- data z proběhlých kol jsou k dispozici

soutěž SENSEVAL (www.senseval.org)

- vyhodnocovací systém pro WSD
- od roku 2003 (Senseval-2, -3, Semeval2007, -2010)
- od Semeval-2 jsou k dispozici i tzv. přifazení smyslu ke kontextu (slovo, fráze ke kontextu ...)
- celá sada jazyků (kyj)
- data z prototypů ke jazykům

Cokoli ze Senseval/Semeval je inspirací pro BP nebo referát.

Véronis, J. (2004).

Hyperlex: Lexical cartography for information retrieval.

In *Computer Speech and Language: Special Issue on Word Sense Disambiguation*, page 23.